

Rengjøring av tegl

Generelt om syrevasking av utvendig teglmurverk:

Syrevasking:

Fortrinnsvis bør muringen utføres så rent som mulig, slik at syrevasking unngås, både fordi syrevasking betyr en merkostnad og feil utførelse av syrevasking kan medføre at murverket blir tilført store mengder salter og omfanget av saltutslag øker dramatisk. Dersom syrevasking likevel skal utføres på ulike tegltyper er det viktig å merke seg at mange av de nye tegltypene, f.eks. kalk- og mangantilsatt tegl, ikke kan rengjøres med saltsyre.

Syrevasking av utveding murverk

Mange av de nye tegltypene, f.eks. kalk- og mangantilsatt tegl skal ikke rengjøres med saltsyre, men med fruktsyrer. I visse tilfeller kan andre syrer være mer egnet (se avsnitt om finsk tegl). Valg av rengjøringsmetode bør alltid skje i samråd med tegl- og mørtelleverandør. Farget mørtel kan ikke syrevaskes.

Der ikke annet er angitt foregår syrevaskingen slik:

1. Metall og glass i fasaden beskyttes mot etseskader.
2. Murverket mettes med rent vann for å hindre syreoppsug.
3. Vanligvis brukes rå saltsyre av handelskvalitet (30-45%). Vann blandes med syre. 1 del syre til 10 - 15 deler rent vann, slik at syreoppløsningen blir høyst 3%.
4. Fasaden rengjøres ovenfra og ned. Murverket nedenfor rengjøringsstedet må også være vannmettet, slik at det ikke absorberer syre.
5. Syreoppløsning påføres veggen med myk kost, f.eks. gresskost. Mørtelrester som ikke løser skrubbes bort med en stiv skurebørste.
6. Etter syrevaskingen skylles veggen grundig med rent vann for å fjerne all syre. Den som utfører arbeidet må benytte beskyttelsesklær og utstyr.

Saltutslag på lys telgstein

De lyse, finske tegltypene fra Wienerberger tilvirkes av engelsk leire som inneholder vanadium og steinkull. Under brenning kan det dannes vannløslige vanadiumsalter. Ved oppmuring tilføres fukt fra mørtelen og evt. og så fra nedbør. Basisk kalsiumhydroksyd i mørtelvannet kan reagere med vanadiumsaltene, slik at oppløste salter krystalliseres på overflaten som et gulbrunt/grønt belegg. Store mengder fukt i konstruksjonen vil forverre situasjonen.

Disse saltene fjernes også normalt av vær og vind i løpet av 2-3 år. Om man likevel vil rense fasaden, kan saltene fjernes med en spesiell syreløsning.

NB. Det må ikke benyttes saltsyre til rengjøring, dette kan gi økt saltutfelling.

Rengjøringsprosedyre:

1. Murverket mettes med rent vann for å hindre syreoppsug.
2. 5% vannperoksyd H_2O_2 ; 35%-løsning, 5% salpetersyre HNO_3 ; 53%-løsning 90% vann. Syren skal alltid tilsettes vannet, ikke omvendt. Først vann, deretter vannstoffperoksyd, til sist salpetersyre. Salpetersyre og vannstoffperoksyd må IKKE blandes før de tilsettes vannet.
3. Fasaden rengjøres ovenfra og ned. Murverket nedenfor rengjøringsstedet må også være vannmettet, slik at det ikke absorberer syre.
4. Syreløsningen skal virke i 20 - 30 min. før fasaden skylles godt med rent vann for å fjerne alle syrerester. Den som utfører arbeidet må benytte beskyttelsesklær- og utstyr når syren er etsende. Beslag, metaller etc. dekkes godt til.

NB! Vasking med organisk syre, f.eks. saltsyre, vil forverre situasjonen.

Innendørs rengjøring:

Saltutslag på innvendig murte vegger kan oppstå, men normalt i langt mindre grad enn utvendig. Fjerning av salter på innvendig murverk gjøres best med stiv børste og evt. lunkent vann. Viktig å la det tørke helt ut før børsting.

Syrevasking innendørs anbefales ikke. Det er vanskelig å få fuktet teglmurverket tilstrekkelig til å unngå at syren trekker inn. Evt. syrerester i veggen kan gi salgsutslat og ha uheldig effekt på inneklima.